

ÖNLİSANS ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK AMPİRİK BİR ÇALIŐMA¹

Dr. Öğr. Üyesi Ercan KÜÇÜKEŐMEN²

Öğr. Gör. Mustafa Erhan TÜRKÖĐLU³

Öğr. Gör. Ali ŐİMŐEK⁴

ÖZET

Bu araştırmada, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi bünyesindeki meslek yüksekokullarında eğitim alan önlisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışmanın önemi ise, meslek yüksekokullarında “Girişimcilik” dersini alma durumunun önlisans öğrencileri arasında bir farklılık oluşturup oluşturmadığının ortaya konulmasıdır.

Bu çalışmada betimsel (tesadüfö olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi) yöntem tercih edilmiş olup, gerekli verileri elde edebilmek için, veri toplama tekniği olarak anket tekniği seçilmiştir. Araştırmanın evrenini, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi bünyesindeki meslek yüksekokullarında 2018-2019 bahar yarıyılında eğitim gören 30,110 önlisans öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma için hazırlanan anketler önlisans öğrencilerine elektronik ortamda uygulanmıştır. 627 önlisans öğrencisinden elde edilen veriler, “Microsoft Excel 2010” programında kodlanarak “Statistical Package for the Social Science 22.0” programında uygun analizler yapılmıştır. Öğrencilerin betimsel özellikleri ve Girişimcilik dersini alma durumu ile girişimcilik düzeyi faktörü arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda; öğrencilerin yaş aralıkları ile girişimcilik düzeyi faktörü arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimcilik Düzeyi, Meslek Yüksekokulları

AN AMPIRICAL STUDY FOR DETERMINATION OF ENTREPRENEURSHIP LEVELS OF GRADUATE STUDENTS

ABSTRACT

In this study, it is aimed to examine the entrepreneurship levels of associate degree students who study at vocational schools of Isparta University of Applied Sciences. The importance of this study, vocational schools in Entrepreneurship and Small Business Management is to expose undergraduate students will compose a difference between the courses of the receiving state.

In this study, descriptive method (sampling method which is easy from random sampling methods) method has been preferred and in order to obtain the necessary data, survey technique has been chosen as data collection technique. The population of the study consists of 30,110 associate degree students in the vocational high schools of Isparta University of Applied Sciences. The questionnaires prepared for the research were applied to the associate degree students electronically. The data obtained from 627 associate students were coded in “Microsoft Excel 2010” program and appropriate analyzes were performed in the “Statistical Package for the Social Science 22.0” program. It was investigated whether there was a significant difference between the students' descriptive characteristics and the level of entrepreneurship and small business management. As a result of the study; a significant difference was found between age range of students and entrepreneurship level factor.

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneurship Level, Vocational School

¹ Bu Makale 27-29 Nisan 2019 tarihleri arasında Kemer-Antalya’da düzenlenen ASEAD 5. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu’nda sunulan bildiri den geliştirilmiştir.

² Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Isparta MYO, ercankucukesmen@isparta.edu.tr

³ Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Isparta MYO, mustafaturkoglu@isparta.edu.tr

⁴ Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Isparta MYO, alisimsek@isparta.edu.tr

GİRİŞ

Çeven'e (2018; 32) göre girişimci kavramı “çevreden gelen imkânları değerlendiren, yeni iş akımlarına açık, bunları uygulama arzusu olan, olgunlaştıran, risk alabilen veya mevcut durumu geliştirilmesini hedefleyen ve işletmenin istikrarını sağlarken sosyal konuları da göz ardı etmeyen kişiler” olarak tanımlanmaktadır. Girişimcilerin, üretim elemanlarını (emek, sermaye, teknoloji ve toprak) bir bütün haline getirerek mal ve hizmeti ihtiyacı olan tüketicilere uygun bir piyasada sunması ekonominin gelişmesinde en önemli etkenlerden birisidir (Kendirli ve Şenöz, 2019: 95; Aksoy, Koçancı ve Namal, 2019: 110). Girişimci kişilik özelliğini barındıran kişilerin diğerlerine oranla başarıma arzuları daha yüksektir. Girişimcilerin başarıma arzuları ne kadar yüksek olursa girişimde bulunduğu işte başarılı olma durumu o kadar da artmaktadır (Özgüner, Özdemir, Saygılı ve Onay, 2017: 2). Girişimcilik seviyesini; ekonomik ve teknolojik durum, aile ve sosyal yapı, etik değer, algı, tutum, kültür, eğitim ve kurumsal yapı doğrudan etkilemektedir. Özgüven yoksunluğu, ticari ve yönetsel tecrübesizlik, sermayenin bulunmaması vb. gibi durumlarında girişimciliğe olumsuz etkisi bulunmaktadır (Oğrak, Yergin ve Özar, 2019: 158; Marangoz ve Aydın, 2019: 70). Girişimcilik istihdam, verimlilik, ekonomik büyüme ve gelişmeye pozitif yönlü etkisinin yanında sosyal refah düzeyinin artmasında ve orta sınıfın daha dirençli hale dönüşmesinde etkilidir. Bu olumlu etkisinin yanında girişimciliğin bölgeler arası gelişmişlik seviyesindeki farklılıkların azaltılmasına veya eşitlenmesine de etkisi bulunmaktadır. Girişimciliğin olumlu etkisinin hissedilebilir dereceye getirilmesi için girişimci sayısının ve niteliğinin belirli bir sayı ve seviyeye çıkarılması gerekmektedir (Harbi ve Uğurlu, 2018: 128; Pehivanoğlu ve Kayan, 2019: 59; Güven, 2019: 675). Girişimci sayısının ve niteliğinin belli bir seviyeye getirilmesi veya artırılması noktasında mesleki eğitim veren kurumlar, üniversiteler vb. eğitim kurumları bu noktada büyük önem arz etmektedir. Potansiyel girişimci adayı olarak görülmesi gereken bu eğitim kurumlarındaki öğrencilerin, ana ilgi odağı haline dönüştürülmesi gerekmektedir (Yılmaz, Urdaletova, Öznil ve Tolun, 2018: 656).

Bu çalışmanın ana probleminin net bir şekilde ortaya konulması için ilgili literatür taraması yapılmıştır. Girişimcilik düzeyi konusu; **önlisans** (Karasakal, Aksu ve Demircili, 2013; Uluyol, 2013; Stella, 2014; Masakure, 2015; Ananda ve Mukhadis, 2016; Atabay ve Alamur, 2016; Bayraktar ve Karadeniz, 2016; Marniati, 2016; Mirza ve Dağdeviren, 2016; Morselli ve Ajello, 2016; Türeli, 2016; Bayraktar ve Karadeniz, 2017; Gümül, Çalık ve Kurt, 2017; İslami, Elmusyah ve Muladi, 2017; Mukminna, Isnandar ve Muladi, 2017; Samsudi, Widodo ve Margunani, 2017; İnce, 2018; Ni ve Ye, 2018; Sumaryani, 2018), **lisans** (İşcan ve Kaygın, 2011; Akçakanat, Mücevher ve Çarıkçı, 2014; Özdemir, 2014; Türkmen ve İşbilir, 2014; Abishov, Yılmaz ve Seydinbekuli, 2015; Pan ve Akay, 2015; Cengiz, Serdar ve Donuk, 2016; Uygun ve Güner, 2016a; Ekici ve Turan, 2017; Demir ve Demiryürek, 2018; Gül ve Beyşnova, 2018; Nas ve Temel, 2018; Özcan, Çelteç, Sönmez ve Kırım, 2018; Suleymanov, Özcan ve Genç, 2018; Tuncer ve Doğan, 2018) ve **hem önlisans hem de lisans** (Çarıkçı ve Koyuncu, 2010; Bilge ve Bal, 2012; Uygun, Mete ve Güner, 2012; Rantanen ve Toikko, 2013; Solmaz, Aksoy, Şengül ve Saruışık, 2014; Özdemir, 2015a; 2015b; Uygun ve Güner, 2016b; Sarıtaş ve Turan, 2017) eğitim düzeyindeki üniversitelerde çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Çalışmada önlisans öğrencilerin betimsel özellikleri ve girişimcilik dersini alma durumu ile girişimcilik düzeyi arasındaki farklılıklar incelenirken; incelenen çalışmalarda ise betimsel özelliklerin farklı çeşitleri ile girişimcilik düzeyine ek olarak tutum ve niyet gibi durumlarda incelenmiştir. Bu araştırma için belirlenen amaç doğrultusunda çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde girişimcilik konusu hakkında genel bir bilgi verilmektedir. İkinci bölümde girişimcilik düzeyi ile rastlanan konular belirli gruplar halinde açıklanmaktadır. Son bölümde ise analizler tablo haline getirilerek yorumlanmaktadır.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Girişimcilik kavramı üzerine hem işletme hem de iktisat bilimi tarafından uzun bir süredir üzerinde çalışmalar yapılmaktadır. Girişimcilik Fransız iktisatçı Jean Baptist Say'dan itibaren, dördüncü üretim faktörü olarak kabul edilmektedir. Joseph Alois Schumper'in "dinamik girişimcilik" kavramını ortaya atmasıyla önemi bir kat daha artmıştır. Schumper girişimciyi; "yeni tedarik kaynaklarını, ürünlerini, süreçlerini ve organizasyon şekillerini yerine getirerek eskiyi yeniye dönüştüren, devamlı bir yenilik süreci peşinde olan ve ekonomik büyümenin en önemli parçası olan kişiler" olarak tanımlamaktadır (Başar, Altın ve Doğan, 2013: 9). Geçmişte kullanılan teşebbüs ve müteşebbis kavramları yerine günümüzde girişim ve girişimci kavramları tercih edilmektedir. Girişim (enterprise); bir işi yapmak için harekete geçme, başlama, kalkışma durumu, girişimci (entrepreneur) ise; böyle bir durumda faaliyeti yapan kişi anlamını taşımaktadır. Girişimci ve girişimcilik kavramlarının iktisadi alandaki görünümüne bakıldığında, arz ve talebi yönlendiren, pazar arayan kişiye girişimci, girişimcilik ise, daha çok kaynakları ekonomik olarak seferber etme, harekete geçirme faaliyetlerin bütünü olarak tanımlanmaktadır (Aytaç ve İlhan, 2007: 102-103).

Demirel ve Akbıyık'a (2009: 9-10) göre; "iş dünyasındaki fırsatları tespit ederek, fırsatların hedeflere, olanaklara ve sosyal değerlere uygunluğunun anlaşıldığı anda; kar, itibar, büyüme, yeniliklere öncü olma gibi amaçlar ile riskleri de hesaba katarak, tüketicilerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek mal ve hizmetleri üreten aktif, esnek, yaratıcı ve hızlı işletmelerin devamlılığını sürdürmesi için diğer üretim faktörlerini belirli bir nizam içinde bir araya getirme süreci" olarak tanımlamaktadırlar. Özdemir'e (2014: 91) göre; "bir iş fikrine sahip olarak pazardaki fırsatları değerlendirerek mal ve hizmet üretmek amacıyla, anamal, doğal kaynak, emek vb. üretim unsurlarının bir araya getirilerek işletmesiyle ilgili bütün uygulamaların toplamı" olarak tanımlanmaktadır. Girişimcilik, girişimcilerin yöneticilere bağlı olmadan direkt olarak açtıkları/açacakları işyerini kendilerinin yönetebilmesidir (Tiyek, 2018: 55). Tuncer ve Doğan'a (2018: 98) göre ise; yenilikler ve bu yeniliklerden fayda elde etme süreci olarak tanımlanmaktadır.

Girişimcilikte, bir girişimcinin başarı olabilmesi için bazı şartları taşıması gerekmektedir. Bu şartlar Tutar ve Altınkaynak'a (2014: 110) göre; (i) uzun süre yorulmadan çalışabilmeli, (ii) karşısına çıkan zorluklara karşı kolay çözümler üretebilmeli, (iii) hal, davranış ve tutumlarında azimli ve istikrarlı olmalı, (iv) mali yapıda belli bir noktaya ulaşacağı ana kadar karını minimum tutmalı ve (v) işiyle ilgili donanımlı olmalı şeklindedir. Girişimcilerin belirlemiş oldukları girişim konusu ile ilgili iyi bir iş fikrine sahip olmaları gerekmektedir. Bu yüzden girişimcilik konusunda öncelik işin finansman edilmesi değil iş fikrinin doğru olmasıdır. Girişimciler genellikle akıllarına ilk gelen iş konusunun çok uygun olduğunu düşünmektedirler. Genellikle bundan dolayı girişimcilerin başarısız olduğu görülmektedir. İş fikri konusunda genel ve öznel araştırmalar yaparak en uygun iş fikrinin belirlenmesi hem girişimcinin başarılı olmasında hem de girişimciliğin devamlı ve istikrarlı kalmasını sağlayacağı vurgulanmaktadır (Tekin, 2014a: 67).

Girişimci adayının girişimcilik konusunda başarı elde edebilmesi için ilk olarak girişimcilik eğitiminden geçmiş olması gerekmektedir. Girişimcilik eğitiminden önce kişinin durumunun net bir şekilde ortaya konulması içinde "Girişimcilik Testlerinin" uygulanması gerekmektedir. Bu testlerle kişinin; yöneticilik, iş adamlığı, girişimcilik eğilimi ve tutumu gibi yeti ve becerileri belirlenebilmektedir. Girişimcilik eğitimiyle girişimcinin, girişimcilik konusunda sahip olduğu yeti ve becerileri geliştirilmektedir (Tekin, 2014b: 445-446).

2. LİTERATÜR TARAMASI

Çalışmanın bu kısmında “girişimcilik düzeyi” konusu üzerine yapılmış ve rastlanan araştırmalara yer verilmektedir. Girişimcilik düzeyi konusunun genellikle önlisans, lisans ve hem önlisans hem de lisans düzeyindeki örneklerin tercih edildiği görülmektedir. Girişimcilik düzeyi konusunda **önlisans** düzeyinde yapılmış çalışmalar aşağıda kronolojik bir şekilde açıklanmaktadır (Karasakal vd. 2013; Uluyol, 2013; Stella, 2014; Masakure, 2015; Ananda ve Mukhadis, 2016; Atabay ve Alamur, 2016; Bayraktar ve Karadeniz, 2016; Marniati, 2016; Mirza ve Dağdeviren, 2016; Morselli ve Ajello, 2016; Türeli, 2016; Bayraktar ve Karadeniz, 2017; Gümül vd. 2017; İslami vd. 2017; Mukminna vd. 2017; Samsudi vd. 2017; İnce, 2018; Ni ve Ye, 2018; Sumaryani, 2018).

Karasakal vd. (2013: 134-150) Kocaeli Üniversitesi bünyesinde Teknik ve Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokullarında eğitim gören önlisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerin belirlenmesini amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda 318 önlisans öğrencisinden elde edilen veriler doğrultusunda; öğrencelerin betimsel özellikleri ve girişimcilikle ilgili bazı temel sorular ile girişimcilik eğilimi faktörleri (kendine güven, bağımsızlık, iletişim kurma becerisi, yaratıcılık-yenilikçilik ve risk alma) arasında bazı analizler yapmıştır. Analizler sonucunda bazı soru ve özellikler ile girişimcilik eğilimi faktörleri arasında anlamlı farklılık tespit edildiği görülmektedir. Uluyol (2013: 350-372) çalışmasında, Gölbaşı Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilim düzeylerinin belirlenmesini amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda 539 önlisans öğrencisine uygulanan anket tekniği ile elde edilen veriler analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda; öğrencilerin, girişimcilik eğilim düzeyinin “yüksek girişimcilik” seviyesinde olduğu ve almış oldukları finansal yönetim – girişimcilik dersleri ile girişimcilik eğilimi arasında herhangi bir anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Stella (2014: 137-147) çalışmasında, Nijerya’daki son sınıf meslek yüksekokulu öğrencilerinin bilgi yönetimi ile girişimcilik eğiliminin geliştirilmesi arasındaki ilişkinin belirlenmesini amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda 3 farklı meslek yüksekokulundaki toplam 150 öğrenciye “Bilgi Yönetimi ve Girişimcilik Eğiliminin Geliştirilmesi” adlı anketi uygulamıştır. Çalışmanın sonucunda; öğrencilerin girişimcilik eğilimi gelişimi ile bilgi yönetimi (bilgi edinme, bilgiyi kullanabilme, bilgiyi özümseme yeteneği ve bilgiyi dönüştürebilme) arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki olduğu ortaya konulmuştur. Masakure (2015: 693-712) çalışmasının amacı, 20-64 yaş aralığındaki Kanada’da yaşayan insanların girişimcilik eğilimi ile eğitim düzeyleri (hiç eğitim almayan, ilk veya orta lise düzeyinde eğitim alanlar – önlisans ve üstü eğitim alanlar) arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. Araştırmanın verilerini “Kanada Anket Veri” yerinden elde etmiştir. 2000-2009 yılları arasındaki 20-64 yaş aralığındaki kişilerin vermiş oldukları cevaplar “İki Aşamalı En Küçük Kareler Yöntemine” göre analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda; Önlisans ve üstü eğitim almış kişilerin girişimcilik eğiliminin daha yüksek olduğu vurgulanmaktadır. Hiç eğitim almayanların, ilk veya orta lise düzeyinde eğitim alanların ise girişimcilik eğilimlerinin azaldığı tespit edilmiştir. Ananda ve Mukhadis (2016: 030048/1-030048/9) çalışmasında, makine mühendisliği bölümündeki lise öğrencilerinin girişimcilik eğitimi, girişimcilik eğilimi ve özel sektörle işbirliği konularındaki öngörülerinin “Yapısal Eşitlik Modeli” ile belirlenmesini amaçlamaktadır. 51 okuldaki 349 öğrenciye anket uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda; üretim birimi olarak girişimcilik eğitimi, DUDI şirketi ile okulların işbirliği ve girişimcilik niyetini doğrudan etkilemesi konularındaki ifadelerin ortalama değerleri verilmiştir. Uygulanan “Yapısal Eşitlik Modeli” sonucunda ise; (i) üretim birimi olarak girişimcilik eğitimi ile girişimcilik niyetini doğrudan etkilenmesi ve (ii) DUDI şirketi ile okulların işbirliği arasında anlamlı bir ilişki ve etki bulunmuştur.

Atabay ve Alamur (2016: 465-474) çalışmalarında, Balıkesir Üniversitesi bünyesindeki Meslek Yüksekokullarında eğitim gören önlisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesini ve betimsel özellikler ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının araştırılmasını amaçlamaktadır. Belirlenen amaç doğrultusunda 1369 öğrenciden anket tekniği ile veriler elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analizleri sonucunda bazı betimsel özellikler ile girişimcilik eğilimi faktörleri (azimli ve rekabetçi olma, kendi işini kurma fırsatı ve çalışma, yenilik yaratma, aile desteği, hümanizm, riskten kaçınma ve yeni iş kurma güçlüğü) arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Bayraktar ve Karadeniz'in (2016: 59-73) çalışmasının amacı, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi bünyesindeki meslek yüksekokullarında eğitim gören önlisans öğrencilerinin betimsel özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesidir. 301 önlisans öğrencisine uygulanan anketlerden elde edilen veriler analiz edilerek sonuçları değerlendirilmiştir. Öğrencilerin betimsel ve coğrafi özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Marniati'nin (2016: 030053/1-030053/8) çalışmasının amacı, öğrencilerin girişimcilik eğilimi, girişimcilik motivasyonu ve uygulamalı eğitim (girişimcilik eğitimi) hakkındaki düşüncelerinin belirlenmesi ve bunların aralarındaki ilişkinin tespit edilmesidir. Bölgedeki 18 meslek yüksekokulundaki 340 öğrenciden anket tekniği ile veriler elde edilmiştir. Çalışmanın sonucunda; girişimcilik eğilimi ve girişimcilik eğitimi ile girişimcilik motivasyonu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin girişimcilik eğilimi boyutları açısından, "bağımsızlık", "yaratıcılık", "risk alma" ve "liderlik" boyutlarını önemsemektedirler. Girişimcilik motivasyonu boyutları açısından, "sorumluluk" ve "ilerleme" boyutlarını diğer boyutlardan daha çok önemsemektedir. Girişimcilik eğitimi boyutları açısından ise, "kadın kıyafeti dikmek", "erkek kıyafeti dikmek" ve "çocuk kıyafeti dikmek" boyutlarını daha çok önemsemektedir. Mirza ve Dağdeviren (2016: 82-105) çalışmalarında, Uşak Üniversitesi Eşme Meslek Yüksekokulunda eğitim gören önlisans öğrencilerinin betimsel özellikleri ile girişimcilik eğilimleri (davranışa yönelik tutum, varsayılan davranış kontrolü, kişisel norm) arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenmesini amaçlamaktadırlar. Bu amaç doğrultusunda 167 öğrencinin verileri anket tekniği ile elde edilmiştir. Çalışmanın sonucunda; öğrencilerin betimsel özellikleri (cinsiyet, yaş, doğum yeri, öğrenim gördükleri ön lisans programı ve gelir durumları) ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Öğrencilerin girişimcilik eğilimi düzeyinin "yüksek girişimcilik" seviyesinde olduğu ve girişimcilik eğilimi faktörlerinin (davranışa yönelik tutum, varsayılan davranış kontrolü, kişisel norm) birbirleri arasında pozitif yönlü bir ilişkiye sahip oldukları tespit edilmiştir. Morselli ve Ajello'nin (2016: 797-814) çalışmalarının amacı, "Avrupa Yeterlilik Çerçevesinde" (AYÇ-EQF) meslek okullarında verilen girişimcilik eğitiminin çıktılarının belirlenmesi ve derlenmesidir. İtalya'daki meslek eğitimi veren kurumlardaki 20 yaş ve üzeri toplam 47 (22 mimar, 10 turizm ve 15 kuaför meslek eğitimi alan öğrenci) öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma nitel olarak tasarlanmış ve sonuçları genelleştirilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın sonucunda; öğrencilerin yeterliliklerinin ve yetkinliklerinin (girişimcilik ve inisiyatif duygusu) daha iyi bir konuma gelebilmesi ile iş deneyimi ve öğrenme çıktıları arasında daha iyi bir gruplama yapılması gerektiği vurgulanmaktadır. Türel (2016: 117-132) çalışmasında, Süleyman Demirel Üniversitesi Isparta Meslek Yüksekokulundaki önlisans öğrencilerin kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenmesini amaçlamaktadır. 289 öğrenciye uygulanan anketlerden elde edilen veriler doğrultusunda; bazı betimsel özellikler (cinsiyet ve okudukları bölüm) ile kişilik özellikleri ve girişimcilik eğilimi faktörleri arasında anlamlı bir farklılık olduğunu vurgulanmaktadır.

Bayraktar ve Karadeniz'in (2017: 491-501) çalışmalarının amacı, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi bünyesindeki meslek yüksekokullarında eğitim gören önlisans öğrencilerinin 2013 ve 2017 yıllarına ait elde edilen verilere göre girişimcilik eğilimleri (belirsizliğe tolerans, bağımsızlık ihtiyacı, risk alma, yenilikçilik, başarıma ihtiyacı, insanlar ile ilişki, içsel kontrol, yaratıcılık) arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesidir. 2013 yılına ait 307 ve 2017 yılına ait 310 önlisans öğrencisine uygulanan anketlerden elde edilen veriler analiz edilerek sonuçları değerlendirilmiştir. Yıllar itibariyle öğrencilerin bazı girişimcilik eğilimleri (belirsizliğe tolerans, yenilikçilik, başarıma ihtiyacı ve insanlar ile ilişki) ile arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmesine karşın diğer girişimcilik eğilimleri (bağımsızlık ihtiyacı, risk alma, içsel kontrol ve yaratıcılık) ile arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Gümül vd. (2017: 91-107) çalışmasında, Hakkâri Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu önlisans öğrencilerinin betimsel özellikleri ile girişimcilik eğilim düzeylerinin belirlenmesini amaçlamaktadır. 235 öğrenciden anket tekniği ile elde edilen veriler sonucunda betimsel özellikler (cinsiyet, yaş, ekonomik durumları, iş durumları, aile reisin çalıştığı yer, aileye ait özel iş yerinin var olma durumu, ailelerinde veya yakın akrabaları arasında girişimci olma durumu ve aileleri ile birlikte yaşadıkları duruma göre) açısından öğrencilerin girişimcilik eğilim düzeyleri açısından "yüksek girişimcilik" seviyesinde oldukları belirtilmiştir. İslami vd. (2017: 020052/1-020052/11) çalışmasının amacı, öğrencilerin girişimcilik eğilimi boyutu ile girişimcilik bilgisi, beceri seviyesi ve öz yeterlilik boyutları arasındaki ilişki ve etkinin belirlenmesidir. Bölgede yer alan 13 okuldaki öğrencilerden 181'inin görüşleri anket tekniği ile elde edilmiştir. Çalışmanın sonucunda; girişimcilik eğilimi boyutu ile girişimcilik bilgisi, beceri seviyesi ve öz yeterlilik boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki ve etki tespit edilmiştir. Özellikle girişimcilik eğilimi boyutu ile beceri seviyesi boyutu arasında diğer boyutlara oranla daha yüksek bir etki değeri yer almaktadır. Mukminna vd. (2017: 020053/1-020053/15) çalışmasında, öğrencilere göre üretim/servis birimi boyutu, endüstri çalışma deneyimi boyutu, girişimcilik tutumu boyutu ve girişimcilik deneyimi boyutu arasındaki etkinin belirlenmesini amaçlamaktadır. 130 öğrencinin görüşleri anket tekniği yardımıyla elde edilmiştir. Çalışmanın sonucunda, tüm boyutların ortalama değerlerinin büyük bir kısmı yüksek kategoride yer almaktadır. Girişimcilik tutumu boyutuna; üretim/servis birimi boyutunun %10,6'lık, endüstri çalışma deneyimi boyutunun %17,4'lük ve her ikisinin de %44,1'lik bir katkısı bulunmaktadır. Girişimcilik niyeti boyutuna ise; üretim/servis birimi boyutunun %4'lük, endüstri çalışma deneyimi boyutunun %5'lik ve her ikisinin de %16'lik bir katkısı vardır. Ayrıca girişimcilik niyeti boyutuna; üretim/servis birimi boyutu, endüstri çalışma deneyimi boyutu, girişimcilik tutumu boyutunun % 50,3'lük bir etkisi görülmüştür. Samsudi vd.'nin (2017: 020048/1-020048/9) çalışmasının amacı, meslek yüksekokullarından mezun olan öğrencilerin girişimcilik eğilimini artırıcı faaliyet ve durumların belirlenmesidir. "Girişimcilik Tutum Boyutu" (12 alt boyut) ve "Beceri Yeterlilik Değerlendirilmesi Boyutu" (3 alt boyut) geliştirilmiş ve ayrıntılı bir şekilde açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın sonucunda; öğrencilerin gerekli bir şekilde girişimcilik özelliklerine sahip olmaları için yüksekokul ve sanayi ve ticaret odasının koordineli bir şekilde çalışmaları gerektiği önerilmektedir. İnce (2018: 105-113) çalışmasında, Selçuk Üniversitesi Silifke-Taşucu Meslek Yüksekokulu Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri önlisans öğrencilerinin kariyer yönetimi durumu ve girişimcilik eğilimleri (risk alma, yenilikçilik, başarıma ihtiyacı, belirsizliğe tolerans, kendine güven ve kontrol odağı) düzeyinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. 102 önlisans öğrencisinin verileri anket tekniği ile elde edilmiştir. Çalışmanın sonucunda, girişimcilik eğilimi boyutları arasında farklı düzeylerde anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir.

Ni ve Ye (2018: 409-418) çalışmasında, öğrencilerin girişimcilik eğilimi boyutu, girişimcilik bilgisi boyutu ve girişimcilik yeterliliği ile girişimcilik niyeti arasındaki ilişkinin belirlenmesini amaçlamaktadır. 2 yüksekokul ve 12 bölümdeki 730 öğrenciye anket uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda; girişimcilik eğilimi boyutu (kurumsal bilgi, müşteri pazar bilgisi ve belirli ilgi), girişimcilik bilgisi boyutu (üretken düşünce, motivasyon, kişilerarası beceriler ve liderlik), girişimcilik yeterliliği ve girişimcilik niyeti arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla girişimcilik niyeti yüksektir. 2. sınıftaki öğrencilerin 1. sınıftakilere göre girişimcilik eğitimi boyutu; 3. sınıftaki öğrencilerin 1. sınıftakilere göre girişimcilik yeterliliği ve 3. sınıftaki öğrencilerin 2. sınıftakilere göre girişimcilik niyeti daha yüksektir. Kentte yaşayan öğrencilerin kırsal alanda yaşayan öğrencilere göre girişimcilik yeterliliği ve girişimcilik niyeti arasında farklılıklar bulunmaktadır. Öğrencilerde liderlik özelliğinin bulunması açısından girişimcilik bilgisi boyutunda ve girişimcilik yeterliliğinde olumlu yönde farklılıklar vardır. Yakın bir akrabasında girişimci bulunan öğrencilerde ise, girişimcilik bilgisi boyutu, girişimcilik yeterliliği ve girişimcilik niyeti daha yüksektir. Diğer betimsel özellikler ile ifadeler arasında herhangi bir anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Sumaryani'nin (2018: 020055/1-020055/8) çalışmasının amacı, meslek yüksekokulu moda bölümü öğrencilerinin girişimcilik tutumlarının artırılmasına yönelik bir üretim modeli oluşturulmasıdır. Bu amaç doğrultusunda 3 farklı şehirdeki moda bölümüne sahip meslek yüksekokulu öğrencilerine anket uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda; öğrencilere anlatılan yeni üretim modelinin “planlama”, “organizasyon”, “uygulama” ve “değerlendirme” açısından anlaşıldığı saptanmıştır.

Girişimcilik düzeyi konusunun **lisans** düzeyinde yapılmış çalışmaları aşağıda kronolojik bir şekilde açıklanmaktadır (İşcan ve Kaygın, 2011; Akçakanat vd. 2014; Özdemir, 2014; Türkmen ve İşbilir, 2014; Abishov vd. 2015; Pan ve Akay, 2015; Cengiz vd. 2016; Uygun ve Güner, 2016a; Ekici ve Turan, 2017; Demir ve Demiryürek, 2018; Gül ve Beyşnova, 2018; Nas ve Temel, 2018; Özcan vd. 2018; Suleymanov vd. 2018; Tuncer ve Doğan, 2018).

İşcan ve Kaygın (2011: 443-462) iki farklı üniversitede eğitim gören İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerin belirlenmesini amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda Kafkas ve Kırıkkale Üniversitesi İİBF öğrencilerine 366 adet anket uygulanmıştır. Anketlerden elde edilen veriler doğrultusunda; öğrencilerin kişilik, cinsiyet, yaş ve girişimcilik faaliyetinde bulunma durumları ile girişimcilik eğilimleri arasındaki durumu incelenmektedir. Analizler sonucunda öğrencilerin betimsel özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasında bazı farklılıklar tespit edildiği görülmektedir. Akçakanat vd. (2014: 137-153) çalışmasında, Süleyman Demirel Üniversitesinde eğitim gören lisans öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin incelenmesi, girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi ve betimsel özelliklerine göre araştırılmasını amaçlamaktadır. Bazı bölümlerde okuyan 380 öğrenciye anket uygulanmıştır. Anket tekniği ile elde edilen veriler sonucunda; öğrencilerin girişimcilik eğilim seviyesi “yüksek girişimcilik” düzeyindedir. Öğrencilerin bazı betimsel özellikleri (geldikleri yerleşim birimi, kariyer hedefi, kendi işini kuran yakının varlığı, eğitimi süresince bir işte çalışma durumu, eğitimleri süresince gelirlerini karşılama durumu, aldıkları eğitimin kendi işlerini kurmaya etkisi ve beklenmedik biçimde sahip olunan bir parayı değerlendirme şekilleri) ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Ancak bazı betimsel özellikleri (üniversiteye yerleştikleri puan türü, cinsiyet, not ortalaması, aile gelir düzeyi ve girişimcilik dersi alma) ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.

Özdemir (2014: 351-367) çalışmasında, Türkiye ve Amerika’da okuyan lisans öğrencilerinin bireycilik (yatay ve dikey bireycilik), toplulukçuluk (yatay ve dikey toplulukçuluk), benlik saygısı ve girişimcilik eğilimin belirlenmesi ve karşılaştırılmasını amaçlamaktadır. Amerika’daki 214 ve Türkiye’deki 417 lisans öğrencisine anket uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda; Türkiye’deki öğrencilerin yatay bireycilik ve dikey toplulukçuluk boyutlarının ve Amerika’daki öğrencilerin girişimcilik eğiliminin yüksek olduğu çıkmıştır. Ayrıca her iki üniversite öğrencilerinin benlik saygısı düzeyinde bir farklılık tespit edilememiştir. Türkmen ve İşbilir’in (2014: 19-28) çalışmasının amacı, Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor Yöneticiliği Bölümünde eğitim gören lisans öğrencilerinin betimsel özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda 258 öğrenciye uygulanan anketlerden elde edilen veriler sonucunda; öğrencilerin bazı betimsel özellikleri (cinsiyet, okuldaki sınıfı, ailenin yaşadığı yer, annenin çalıştığı sektör, ailenin aylık geliri, okul sonrası kariyer planları, iş tecrübesi) ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin bazı betimsel özellikleri (yaş, kardeş sayısı, babanın çalıştığı sektör, 1 milyon TL kullanma alanı ve daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunma) ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmediği görülmektedir.

Abishov vd. (2015: 43-53) çalışmasında, Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi son sınıf lisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri faktörü (pozitif barış boyutu, azim ve kararlılık boyutu ve başarısızlık korkusu ve karamsarlık boyutu) ile ailesel faktörü (babanın eğitim durumu, ailede girişimci olma durumu ve yetiştirilme tarzı) arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmaktadır. 140 öğrenciye uygulanan anketler analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda; girişimci olma isteği ile babanın eğitim durumu arasında; pozitif bakış boyutu ile ailede girişimci olma durumu arasında; azim ve kararlılık boyutu ve başarısızlık korkusu ve karamsarlık boyutu ile yetiştirilme tarzı arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Pan ve Akay’ın (2015: 125-138) çalışmasının amacı, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesinde eğitim gören ilk ve son sınıf lisans öğrencilerinin betimsel özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda 404 öğrenciden anket tekniği ile veriler elde edilmiştir. Öğrencilerin girişimcilik eğilim düzeyine göre “yüksek girişimcilik” seviyesinde oldukları belirlenmiştir. Öğrencilerin sadece betimsel özelliği olan “aile geliri” ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiş olup diğer betimsel özellikleri arasında herhangi bir anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Uygun ve Güner (2016a: 37-57) çalışmasında, Aksaray Üniversitesinde eğitim gören 1340 adet lisans öğrencisinin girişimcilik dersini almadan önceki ve sonraki durumları (ön-test ve son-test şeklinde) ile girişimcilik eğilimi, öz-yeterlilik algısı, girişimcilik bilgisi ve girişimcilik becerileri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesini amaçlamaktadır. Çalışmanın sonucunda girişimcilik dersini almadan önceki durumları ile sonraki durumları arasında girişimcilik eğilimi, öz-yeterlilik algısı, girişimcilik bilgisi ve girişimcilik becerileri açısından anlamlı bir farklılık olduğu ortaya konulmaktadır. Cengiz vd. (2016: 1320-1328) çalışmasında, Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulundaki lisans öğrencilerinin bazı demografik özellikleri ile bilinçli farkındalık ve girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmaktadır. 464 lisans öğrencisinden anket tekniği ile elde edilen verilere uygun analizler yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda; öğrencilerin cinsiyeti ve yaş aralıkları ile bilinçli farkındalık ve girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Rekreasyon bölümü öğrencilerinin diğer bölümde okuyan öğrencilere göre bilinçli farkındalık ve girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Ekici ve Turan (2017: 201-215) çalışmasında, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesindeki girişimcilik eğitimi almış olan lisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimi ile Planlanmış Davranışsal Teorisi ve girişimcilik eğitimi arasındaki etki ve ilişkinin incelenmesini amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda her iki üniversitedeki toplam 281 öğrenciye anket uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda, girişimcilik eğilimi ile Planlanmış Davranışsal Teorisi (kişisel tutum, sosyal norm ve algılanan davranışsal kontrol) ve algılanan girişimcilik eğitimi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Demir ve Demiryürek (2018: 168-176) çalışmalarında, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesinde girişimcilik dersini alan son sınıf lisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimi ile girişimcilik faaliyetleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının belirlenmesini amaçlamaktadırlar. 76 öğrenciden anket tekniği ile elde edilen verilerin analiz sonuçlarına göre; girişimcilik eğilimi ve girişimcilik faaliyetleri arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu vurgulanmaktadır. Gül ve Beyşnova'nın (2018: 213-234) çalışmasının amacı, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi lisans öğrencilerinin demografik özellikleri (cinsiyet, yaş ve gelir düzeyi) ile öğrencilerin kontrol odağı (iç ve dış kontrol odağı) ve girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir fark olup olmadığının araştırılmasıdır. Bu kapsamda 219 öğrenciye anket uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda; kontrol odağı ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmesine rağmen öğrencilerin demografik özellikleri (cinsiyet, yaş ve gelir düzeyi) ile öğrencilerin kontrol odağı (iç ve dış kontrol odağı) ve girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Nas ve Temel'in (2018: 134-144) çalışmasının amacı, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesinde lisans eğitimi alan öğrencilerinin betimsel özellikleri ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenmesidir. 551 öğrenciye ait veriler anket tekniği ile elde edilmiştir. Analizlerin sonucunda öğrencilerin girişimcilik eğilimi seviyesinin yüksek olduğu belirtilmektedir. Öğrencilerin bazı betimsel özellikleri (bölüm, sınıf ve boş zamanlarınızı nasıl değerlendirirsiniz?) ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Özcan vd.'nin (2018: 37-54) çalışmasının amacı, Kocaeli Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü girişimcilik eğitimi almış son sınıf lisans öğrencilerinin demografik özellikleri, girişimcilik eğilimi ile girişimci kişilik özellikleri (yenilikçilik, risk alabilme, kararlılık, kontrolü elde tutma, bağımsız olma, fırsatları yakalama ve insan ilişkileri) durumunun belirlenmesidir. 101 öğrencinin verileri anket tekniği ile elde edilmiştir. Çalışmanın sonucunda; ailelerinde girişimci olan öğrencilerin girişimcilik eğilimleri pozitif yönde etkilenmektedir. Öğrencilerin girişimcilik eğilimi ile girişimci kişilik özellikleri (yenilikçilik, risk alabilme, kararlılık, kontrolü elde tutma, bağımsız olma, fırsatları yakalama ve insan ilişkileri) arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır. Ancak öğrencilerin cinsiyetleri ve aile eğitim düzeyleri ile girişimcilik eğilimi arasında bir ilişki tespit edilememiştir. Suleymanov vd. (2018: 34-48) çalışmalarında, Giresun Üniversitesi lisans öğrencilerinin girişimci kişilik özellikleri (risk alma, yenilikçilik, başarıya ihtiyacı ve kontrol odağı) ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir ilişki ve etki olup olmadığının belirlenmesidir. Öğrencilerden veriler anket tekniği ile elde edilmiş olup 279 öğrenciye anket uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda; girişimci kişilik özellikleri (risk alma, yenilikçilik, başarıya ihtiyacı ve kontrol odağı) ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Girişimci kişilik özellikleri boyutlarından sadece "risk alma" boyutunun, girişimcilik eğilimine bir etkisi bulunmaktadır. Tuncer ve Doğan (2018: 97-108) çalışmalarında, Aksaray Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Bölümü son sınıf öğrencilerinin almış oldukları girişimcilik dersinin girişimcilik eğilimindeki (güven ve cesaret, yetenek, fikre sahip olma, kariyer, gelir, sosyal beklenti, rekabetçilik, özgür olma) değişikliklerin belirlenmesini amaçlamaktadırlar. Çalışmanın örnek grubu olarak belirlenen 6 lisans öğrencinin belirtmiş oldukları görüşler doğrultusunda sektörel bazda girişimciliğin artırılması için öğrencilerin almış oldukları girişimcilik eğitiminin etkisi olduğu vurgulanmaktadır.

Girişimcilik düzeyi konusunun **hem önlisans hem de lisans** düzeyinde yapılmış çalışmalar aşağıda kronolojik bir şekilde açıklanmaktadır (Çarıkçı ve Koyuncu, 2010; Bilge ve Bal, 2012; Uygun vd. 2012; Rantanen ve Toikko, 2013; Solmaz vd. 2014; Özdemir, 2015a; 2015b; Uygun ve Güner, 2016b; Sarıtaş ve Turan, 2017).

Çarıkçı ve Koyuncu'nun (2010: 1-18) çalışmasının amacı, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi önlisans ve lisans öğrencilerinin bireycilik ve toplumculuk boyutları ile girişimcilik eğilimleri boyutları (kontrol odağı, yeni fikirlere açıklık ve yaratıcılık) arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. Çalışmanın amacına uygun olarak hazırlanan anket 307 öğrenciye uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda, bireycilik ve toplumculuk boyutları ile bazı girişimcilik eğilimleri arasında ilişki tespit edilmiştir. Bilge ve Bal (2012: 131-148) Manisa Celal Bayar Üniversitesi bünyesinde eğitim gören önlisans ve lisans düzeyindeki öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesini amaçlamaktadırlar. Bu amaç doğrultusunda öğrencilerden 234 adet anket elde edilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda öğrencilerin cinsiyet ve eğitim tipleri (önlisans-lisans) ile girişimcilik faktörleri (risk alma, fırsatları değerlendirme, liderlik yönü, gelecek odaklı, kararlılık ve dış etkenlere karşı bireysel güç) arasındaki durum incelenmiştir. Analizler sonucunda sadece eğitim tipi (önlisans-lisans) ile gelecek odaklı ve liderlik yönü faktörleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Uygun vd. (2012: 145-156) Aksaray Üniversitesi bünyesinde eğitim gören önlisans ve lisans düzeyindeki öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ile kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesini amaçlamaktadırlar. Bu amaç doğrultusunda 1042 öğrenciye anket uygulanmıştır. Veriler analiz edildiğinde; öğrencilerin betimsel özellikleri (cinsiyet, okul, aile geliri, büyüdüğü bölge, büyüdüğü yer, iş geçmişi ve bir sosyal kuruma üyelik) ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık tespit etmişlerdir. Ancak öğrencilerin betimsel özelliği olan "baba mesleği" ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmediği görülmektedir. Rantanen ve Toikko'nun (2013: 7-25) çalışmasının amacı, lise ve önlisans öğrencilerin sosyal değerler, sosyal girişimcilik davranışları ve girişimcilik niyetlerinin belirlenmesi ve aralarındaki ilişkinin tespit edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda 409'u önlisans öğrencisi olmak üzere toplam 873 öğrenciye elektronik ortamda anket uygulamışlardır. Çalışmanın sonucunda; demokratik değerler boyutu ve sosyal doğruluk boyutu ile genel girişimci tutumu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Sosyal doğruluk boyutu ile girişimci söylemlerin eleştirisi boyutu arasında anlamlı bir ilişki bulunurken demokratik değerler boyutu ile girişimci söylemlerin eleştirisi boyutu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir.

Solmaz vd.'nin (2014: 41-55) çalışmasının amacı, Sakarya ve Abant İzzet Baysal Üniversitesindeki önlisans ve lisans turizm öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin (başarma arzusu, kararlılık, pratik zekâ, yenilikçilik, bağımsızlık ve kendine güven) belirlenmesidir. 308 adet öğrenciden veriler elde edilerek analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda; kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre kararlılık ve yenilikçilik boyutları açısından ve önlisans öğrencilerinin lisans öğrencilerine oranla başarma arzusu ve kararlılık boyutları açısından anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. 1. ve 2. sınıf öğrencilerin 4. sınıf öğrencilerine göre başarma arzusu açısından ve 1. sınıf öğrencilerinin 2. sınıf, 2. sınıf öğrencilerinin ise 3. sınıf öğrencilere oranla kararlılık boyutu açısından anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Özdemir (2015a: 41-65) çalışmasında, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesinde öğrenim gören önlisans ve lisans öğrencilerinin betimsel özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesini amaçlamaktadırlar. Üniversitede eğitim gören öğrencilerden (581) anket tekniği ile veriler elde edilmiştir. Anket tekniği ile elde edilen veriler sonucunda öğrencilerin, bazı betimsel özellikleri ile girişimcilik eğilimi faktörleri (saldırgan rekabetçiliği, yenilikçiliği, proaktif davranışı, risk almayı, bağımsızlığı,

öz-yeterliliği, başarıma ihtiyacını, içsel denetim odağı ve yaratıcılığı) arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Özdemir (2015b: 115-139) çalışmasının amacı, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi önlisans ve lisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimi ile sosyotropi (onaylanmama kaygısı, ayrılık kaygısı ve başkalarını memnun etme boyutu) ve otonomi (kişisel başarı, özgürlük ve yalnızlıktan hoşlanma boyutu) boyutu arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. Toplam 581 önlisans ve lisans öğrencisine uygulanan anketler analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda; girişimcilik eğilimi ile sosyotropi, sosyotropi boyutu, otonomi ve otonomi boyutları (kişisel başarı, özgürlük ve yalnızlıktan hoşlanma boyutu) arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Uygun ve Güner'in (2016b: 55-66) çalışmasının amacı, Aksaray Üniversitesindeki önlisans ve lisans öğrencilerinin girişimci algısı, girişimcilik algısı ve girişimcilik eğiliminin belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda 1520 öğrenciye anket uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda; sadece girişimci algısı boyutu "girişimciye yönelik olumsuz algı" ile girişimcilik eğilimi boyutu "girişimciliğe yönelik tutumu" arasında bir ilişki tespit edilememiş olup diğer boyutlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sarıtaş ve Turan'ın (2017: 147-165) çalışmasının amacı, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi bünyesinde eğitim gören önlisans ve lisans öğrencilerinin betimsel özellikleri (cinsiyet ve eğitim durumu) ile girişimcilik özellikleri, girişimcilik eğilimleri ve yaratıcı özellikleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenmesidir. 487 öğrenciye ait veriler anket tekniği ile elde edilmiştir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde; öğrencilerin cinsiyetleri ile girişimcilik özellikleri, girişimcilik eğilimleri ve yaratıcı özelliklerinin bazı maddeleri arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Öğrencilerin eğitim durumu ile girişimcilik özellikleri ve eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirtilmektedir.

3. YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde; araştırmanın amacı, yöntemi, verilerin güvenilirliği ve geçerliliği ile faktör analizi hakkında bilgi verilmektedir.

3.1. Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Bu araştırmanın temel amacı, önlisans öğrencilerinin "**girişimcilik düzeyi seviyelerinin**" belirlenmesidir. Araştırmanın alt amaçları; öğrencilerin (i) **betimsel özellikleri** –okudukları meslek yüksekokulu; okudukları bölüm; yaş aralıkları; cinsiyetleri; sınıfları ve öğrenim türleri- ve (ii) **Girişimcilik** dersini alma durumu ile **girişimcilik düzeyi** arasında anlamlı bir fark olup olmadığı şeklinde belirlenmiştir. Araştırmanın evreni, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi bünyesindeki 17 meslek yüksekokulunda 2018-2019 bahar yarıyılında eğitim gören 30,110 önlisans öğrencisini kapsamaktadır. Araştırma için 2 hipotez belirlenmiştir. Bunlar:

H_{A1}: Öğrencilerin **betimsel özellikleri** ile **girişimcilik düzeyi** arasında anlamlı bir fark vardır.

H_{A1.1}: Öğrencilerin **okudukları meslek yüksekokulu** ile **girişimcilik düzeyi** arasında anlamlı bir fark vardır.

H_{A1.2}: Öğrencilerin **okudukları bölüm** ile **girişimcilik düzeyi** arasında anlamlı bir fark vardır.

H_{A1.3}: Öğrencilerin **yaş aralıkları** ile **girişimcilik düzeyi** arasında anlamlı bir fark vardır.

H_{A1.4}: Öğrencilerin **cinsiyetleri** ile **girişimcilik düzeyi** arasında anlamlı bir fark vardır.

H_{A1.5}: Öğrencilerin **sınıfları** ile **girişimcilik düzeyi** arasında anlamlı bir fark vardır.

H_{A1.6}: Öğrencilerin **öğrenim türü** ile **girişimcilik düzeyi** arasında anlamlı bir fark vardır.

H_{A2}: Öğrencilerin **Girişimcilik** dersini alma durumu ile **girişimcilik düzeyi** arasında anlamlı bir fark vardır.

Araştırmada yöntem ve örnekleme yöntemi olarak “betimsel yöntem” ve “tesadüfî olmayan örnekleme yöntemlerinden olan kolayda örnekleme yöntemi” tercih edilmiştir. Araştırma için anketler öğrencilere elektronik ortamda olarak 4 Mart-23 Mart 2019 tarihleri arasında uygulanmıştır. Önlisans öğrencilerine yöneltilen soru ve içeriğinin oluşturulmasında **Yılmaz ve Sünbül’ün** (2009: 195-203) çalışmasından yararlanılmıştır.

Anket iki bölümden ve 7 betimsel, 36 girişimcilik düzeyi soruları olmak üzere toplam 43 sorudan oluşmaktadır. Birinci grup sorularda; girişimcilik düzeyinin belirlenmesine yönelik ifadeler yer almaktadır. Sorularda beşli likert ölçek tercih edilmiştir. Her bir ifade 1’den 5’e kadar kodlanmıştır. Kodlanan ifadeler; “hiçbir zaman”, “nadiren”, “bazen”, “sık sık” ve “çok sık” şeklindedir. İkinci grup sorularda ise; okudukları meslek yüksekokulu, okudukları bölüm, yaş aralığı, cinsiyeti, sınıfı ve öğrenim türü ile ilgili ifadeler yer almaktadır.

3.2. Güvenirliliği, Geçerliliği ve Faktör Analizi

Anketlerden elde edilen veriler araştırmanın amacına ve niteliğine uygun olarak gözden geçirilerek kodlanmıştır. Uygulamadan elde edilen anket formlarından 627 tanesi değerlendirmeye uygun görülmüştür. Elde edilen veriler, “Microsoft Excel 2010” programında kodlanarak “SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 21.0” programına aktarılmış ve bu programda uygun analizler (**frekans, tek örneklem bağımsız t-testi ve tek yönlü varyans testi**) yapılarak sonuçlar değerlendirilmiştir.

Bu verilerin güvenilir, tesadüfî ve tutarlı olup olmadığının belirlenmesi için “Cranbach’s Alpha (güvenirlilik katsayı değeri)” değerine bakılmaktadır (Tanrıöğen, 2012: 176; Bapur, 2014: 95). Güvenirlilik analizi sonucu elde edilen tüm verilerin “**yüksek derecede güvenilir**” olduğu sonucuna ulaşılmıştır (**n=627 için $\alpha=0,968$; k=43**). Tablo 1a’de girişimcilik düzeyi özelliklerinin açıklanan toplan varyans değerleri ve Tablo 1b’de faktör analizi sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 1a: Girişimcilik Düzeyi Özelliklerinin Açıklanan Toplan Varyans Değerleri

Başlangıç Öz Değerleri			
Faktör	Toplam Öz Değer	Faktörlerin Varyansa Katkısı (%)	Birikimli (%)
Girişimcilik Düzeyi	22,502	62,506	62,506

Tablo 1b: Girişimcilik Düzeyi ile İlgili Faktör Analizi Sonuçları

İfadeler	Faktör Yükleri	İfadeler	Faktör Yükleri	İfadeler	Faktör Yükleri
1. İfade	0,593	13. İfade	0,568	25. İfade	0,672
2. ifade	0,606	14. İfade	0,507	26. İfade	0,601
3. İfade	0,662	15. İfade	0,588	27. İfade	0,601
4. İfade	0,753	16. İfade	0,515	28. İfade	0,670
5. İfade	0,608	17. İfade	0,551	29. İfade	0,653
6. İfade	0,574	18. İfade	0,677	30. İfade	0,664
7. İfade	0,561	19. İfade	0,683	31. İfade	0,794
8. İfade	0,548	20. İfade	0,721	32. İfade	0,632
9. İfade	0,510	21. İfade	0,714	33. İfade	0,697
10. İfade	0,542	22. İfade	0,637	34. İfade	0,576
11. İfade	0,712	23. İfade	0,602	35. İfade	0,672
12. İfade	0,666	24. İfade	0,598	36. İfade	0,677
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO Değeri): 0,982					
Approx. Chi-Square (Ki-Kare Değeri): 22504,822					
d: 630 Sig.: 0,000					

Faktör analizi sonucu 36 ifadeden oluşan girişimcilik düzeyi; tek bir boyuta dönüştüğü ve %62,506'lık bir açıklayıcılığa sahip olduğu görülmektedir (**KMO: 0,982; X²: 22504,822; d: 630; p: 0,000**).

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde öğrencilerin betimsel özellikleri (okudukları meslek yüksekokulu; okudukları bölüm; yaş aralıkları; cinsiyetleri; sınıfları ve öğrenim türleri) ve Girişimcilik dersini alma durumu ile girişimcilik düzeyi boyutu ile ilgili analizlerine ve yorumlarına yer verilmektedir. Öğrencilerin okudukları meslek yüksekokulu ve bölümleri hakkındaki bilgiler Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2: Öğrencilerin Okudukları Meslek Yüksekokulları ve Bölümleri

MYO	Aksu		Gönen		Isparta		Senirkent		Yenişehirli		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1	-	-	-	-	-	-	-	-	14	2,2	14	2,2
2	11	1,8	13	2,1	95	15,2	-	-	-	-	119	19,0
3	-	-	-	-	-	-	7	1,1	-	-	7	1,1
4	3	0,5	-	-	43	6,9	-	-	-	-	46	7,3
5	-	-	-	-	-	-	9	1,4	-	-	9	1,4
6	-	-	-	-	190	30,3	7	1,1	-	-	197	31,4
7	-	-	-	-	6	1,0	13	2,1	-	-	19	3,0
8	-	-	-	-	-	-	-	-	32	5,1	32	5,1
9	-	-	-	-	69	11,0	85	13,6	-	-	154	24,6
10	21	3,3	9	1,4	-	-	-	-	-	-	30	4,8
Toplam	35	5,6	22	3,5	403	64,3	121	19,3	46	7,3	627	100

(1: Avcılık ve Yaban Hayatı; 2: Bankacılık ve Sigortacılık; 3: Bilgisayar Programcılığı; 4: İnsan Kaynakları Yönetimi; 5: İnşaat Teknolojisi; 6: Lojistik; 7: Optisyenlik; 8: Ormancılık ve Orman Ürünleri; 9: Sağlık Kurumları İşletmeciliği; 10: Yerel Yönetimler)

Öğrencilerin %64,3'ünün merkez meslek yüksekokulundan ve yaklaşık %36'sının ilçe meslek yüksekokullarından (Aksu, Gönen, Senirkent ve Yenişehirli Meslek Yüksekokulları) katıldığı görülmektedir. Öğrencilerin çoğunluğu; %31,4'ünün lojistik bölümünde, %24,6'sının sağlık kurumları işletmeciliği bölümünde ve %19'unun bankacılık ve sigortacılık bölümünde okumaktadırlar. Öğrencilerin yaş ve cinsiyet dağılımı Tablo 3'de gösterilmektedir.

Tablo 3: Öğrencilerin Yaş ve Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Yaş Aralıkları						
17-18 arası	36	5,7	31	4,9	67	10,7
19	90	14,4	59	9,4	149	23,8
20	96	15,3	99	15,8	195	31,1
21	59	9,4	53	8,5	112	17,9
22 ve üzeri	45	7,2	59	9,4	104	16,6
Toplam	326	52,0	301	48,0	627	100

Öğrencilerin yaş aralıkları dağılımına bakıldığında; %31,1'inin 20 yaşında, %23,8'inin 19 yaşında, %17,9'unun 21 yaşında, %16,6'nın 22 ve üzeri yaş aralığında ve %10,7'sinin 17-18 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Yaş ortalaması yaklaşık olarak 20 (20,2663±2,0428) civarındadır. Öğrencilerin %52'sinin kız ve %48'inin erkektir. Öğrencilerin sınıf ve öğrenim türüne göre dağılımı Tablo 4'de gösterilmektedir.

Tablo 4: Öğrencilerin Sınıf ve Öğrenim Türü Dağılımı

Öğrenim Türü	Normal Öğretim		İkinci Öğretim		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Sınıf						
1. Sınıf	280	44,7	120	19,1	400	63,8
2. Sınıf	147	23,4	80	12,8	227	36,2
Toplam	427	68,1	200	31,9	627	100

Öğrencilerin %63,8'inin 1. sınıfta ve %68,1'inin normal öğretimde okumaktadırlar. Öğrencilerin %44,7'sinin 1. sınıfta ve normal öğretimde okumaktadırlar. Öğrencilerin okudukları bölümleri, sınıfı ve girişimcilik dersi durumuyla ilgili dağılımı Tablo 5'de gösterilmektedir.

Tablo 5: Öğrencilerin Okudukları Bölümleri, Sınıfı ve Girişimcilik Dersi Durumuyla İlgili Dağılımı

Sınıf	1. Sınıf				2. Sınıf				Toplam	
	Almadı		Aldı		Almadı		Aldı			
Girişimcilik Dersi	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Bölüm										
Avcılık ve Yaban Hayatı	9	1,44	2	0,32	-	-	3	0,48	14	2,23
Bankacılık ve Sigortacılık	42	6,70	17	2,71	40	6,38	20	3,19	119	18,98
Bilgisayar Programcılığı	3	0,48	4	0,64	-	-	-	-	7	1,12
İnsan Kaynakları Yönetimi	35	5,58	11	1,75	-	-	-	-	46	7,34
İnşaat Teknolojisi	4	0,64	-	-	4	0,64	1	0,16	9	1,44
Lojistik	121	19,3	15	2,39	16	2,55	45	7,18	197	31,42
Optisyenlik	3	0,48	1	0,16	15	2,39	-	-	19	3,03
Ormanlık ve Orman Ürünleri	14	2,23	2	0,32	1	0,16	15	2,39	32	5,10
Sağlık Kurumları İşletmeciliği	96	15,31	12	1,91	41	6,54	5	0,80	154	24,56
Yerel Yönetimler	6	0,96	3	0,48	16	2,55	5	0,80	30	4,78
Toplam	333	53,11	67	10,69	133	21,21	94	14,99	627	100

Öğrencilerin yaklaşık %25'inin (%10,69'u 1.sınıf ve %14,99'u 2. sınıf) girişimcilik dersini almışlardır. Girişimcilik dersini alan öğrencilerin %7,18 ile lojistik bölümü 2. sınıfta okudukları görülmektedir. Öğrencilerin girişimcilik düzeyi ile ilgili görüşlerinin ortalama (standart sapma) değerleri Tablo 6'da gösterilmektedir.

Tablo 6: Öğrencilerin Girişimcilik Düzeyi İle İlgili Görüşleri

No	İfadeler	\bar{X}	Ss
1	İşimde geçmiş performansımın daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım.	3,89	1,070
2	Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım.	4,01	1,026
3	İstediğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebinin genellikle kendi yeteneklerim olduğu düşünürüm.	3,67	1,058
4	İşlerimde kendi kararlarım etkilidir.	3,90	1,049
5	Kendi işimi kurabilirim.	3,58	1,227
6	İşten zorunlu olarak ayrılırsam işle ilgili kendime seçenekler oluşturabilirim.	3,68	1,099
7	Zor durumlarda seçenekler oluşturabilirim.	3,82	1,063
8	Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim.	3,87	1,156
9	Denemediklerimi denemekten çekinmem.	3,83	1,152
10	Kendimde farklı işler yapabilecek enerjiyi hissederim.	3,87	1,139
11	Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim.	3,39	1,281
12	Yeteneklerimi uygulayabilecek alanlar oluştururum.	3,52	1,175
13	Arkadaşlarımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem.	3,59	1,147
14	Hayatımı dış etkenlere bırakmam.	3,67	1,227
15	Kararlarımla hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum.	4,04	1,078
16	Risk almaktan çekinmem.	3,77	1,129
17	Geleceği göreyerek ona dönük hazırlıklar yapabilirim.	3,72	1,154
18	Yeni bir şeyleri denememe imkân veren projeler üzerinde çalışmayı severim.	3,64	1,162
19	Eski fikirlere ve uygulamalara meydan okumayı ve daha iyilerini araştırmayı severim.	3,62	1,134
20	Yeni bir perspektiften bakmama imkan sağlayan proje ve işlerle uğraşırım.	3,52	1,159
21	Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim.	3,47	1,185
22	Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldıracaktır.	3,90	1,068
23	Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir.	3,80	1,081
24	Yeni bir durum ve uygulamaya adapte olmakta sorun yaşamam.	3,65	1,134
25	Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem.	3,51	1,202
26	Her işin bir riski vardır. İşimde her türlü riski göze alabilirim.	3,69	1,175
27	Başarıyı sağlayacak uygun yöntem ve tekniklerin arayışı içerisindeyimdir.	3,71	1,103
28	Karşıma çıkan fırsatları değerlendirebilirim.	3,91	1,048
29	Elimdeki kaynakları bir araya getirerek verimliliğe dönüştürebilirim.	3,78	1,092
30	İşimde ve çalışmalarımın ortaya çıkan değişimlere açığım.	3,78	1,080
31	İşimi severek ve azimle yaparım.	4,07	1,060
32	İşimde yaratıcılık yönüm güçlüdür.	3,84	1,126
33	İşimi gerçekleştirirken, herhangi bir ekip ya da kişiyle çalışabilirim.	3,93	1,085
34	Bir işte ya da uygulamada liderliği ele almaktan çekinmem.	3,81	1,183
35	İş konusunda gelecekle ilgili etkili kararlar alabilirim.	3,90	1,071
36	Farklı işlere yönelik motivasyonum ve eğilimlerim güçlüdür.	3,85	1,107
Girişimcilik Düzeyi Faktörü		3,92	1,057
Girişimcilik Seviyesi		135,36	31,940

Öğrencilerin girişimcilik düzeyi ile ilgili vermiş oldukları değerler incelendiğinde en yüksek değere sahip ifade “işimi severek ve azimle yaparım” (4,07±1,060) ile en düşük değere sahip ifade ise “arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim” (3,39±1,281) şeklindedir. Öğrenciler genel olarak girişimcilik düzeyi seviyesi 3,92 (±1,057) şeklindedir. Öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin puanlaması ise 135,36 (±31,940)’tır. Girişimcilik düzeyi puanlaması Tablo 7’de gösterildiği gibi; öğrencilerin girişimcilik düzeyi seviyesinin “yüksek girişimcilik” seviyesinde olduğu görülmektedir.

Tablo 7: Girişimcilik Düzeylerinin Puanlaması

Puan Aralığı	Açıklama
36-64	Çok Düşük Girişimcilik
65-92	Düşük Girişimcilik
93-123	Orta Düzeyde Girişimcilik
124-151	Yüksek Girişimcilik
152-180	Çok Yüksek Girişimcilik

Kaynak: Yılmaz ve Sünbül, 2009: 198.

Girişimcilik ifadeleri ile ilgili yapılan faktör analizi sonucu tek faktör elde edilmiştir. Elde edilen faktör ile öğrencilerin betimsel özellikleri ve Girişimcilik dersini alma durumu arasında uygun analizlerin tespit edilmesi gerekmektedir. Bu analizlerin belirlenmesinde Tablo 8’de gösterilen normallik testi yapılmıştır.

Tablo 8: Girişimcilik Düzeyi Faktörünün Normallik Testi

Faktör	n	\bar{X}	Skewness (Basıklık)	Kurtosis (Çarpıklık)
Girişimcilik Düzeyi	627	3,92	-1,000 (0,098)	0,545 (0,195)

Yapılan normallik testi sonucunda “**girişimcilik düzeyi faktörünün**” değeri +1 ile -1 arasındadır. Elde edilen değer basıklık (Skewness) ve çarpıklık (Kurtosis) değerleri +1 ve -1 arasında olursa verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilmektedir (Tanrıoğen, 2012: 196). Girişimcilik düzeyi faktörünün (-1,000;0,545) normal dağıldığı kabul edilerek uygun analizler (tek örneklem bağımsız t-testi ve tek yönlü varyans testi) yapılmış ve yorumlanmıştır. Girişimcilik düzeyi faktörü ile öğrencilerin okudukları meslek yüksekokulları (Tablo 9), bölümleri (Tablo 10) ve yaş aralıkları (Tablo 11) arasındaki anlamlı farklılıklar **tek yönlü varyans testi** ile tespit edilmiştir. Tablo 9’da öğrencilerin okudukları meslek yüksekokulu ile girişimcilik düzeyi arasındaki sonuç gösterilmektedir.

Tablo 9: Öğrencilerin Okudukları Meslek Yüksekokulları ile Girişimcilik Düzeyi Faktörü Arasındaki Analiz

Faktör	Kareler Toplamı	df	Ort. Karesi	F	Sig.	
Girişimcilik Düzeyi	Gruplar Arasında	1,800	4	0,450	0,634	0,639
	Gruplar İçinde	441,849	622	0,710		
	Toplam	443,649	626			

(1: Aksu MYO; 2: Gönen MYO; 3: Isparta MYO; 4: Senirkent MYO; 5: Yenişarbademli MYO)

Tablo 9’daki sonuçlar incelendiğinde; öğrencilerin okudukları meslek yüksekokulları ile girişimcilik düzeyi faktörü (**F=0,634; p>0,05**) arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Tablo 10’da öğrencilerin okudukları bölümler ile girişimcilik düzeyi arasındaki sonuç gösterilmektedir.

Tablo 10: Öğrencilerin Okudukları Bölümler ile Girişimcilik Düzeyi Faktörü Arasındaki Analiz

Faktör	Kareler Toplamı	df	Ort. Karesi	F	Sig.	
Girişimcilik Düzeyi	Gruplar Arasında	21,512	4	5,378	0,582	0,675
	Gruplar İçinde	5742,874	622	9,233		
	Toplam	5764,386	626			

(1: Avcılık ve Yaban Hayatı; 2: Bankacılık ve Sigortacılık; 3: Bilgisayar Programcılığı; 4: İnsan Kaynakları Yönetimi; 5: İnşaat Teknolojisi; 6: Lojistik; 7: Optisyenlik; 8: Ormancılık ve Orman Ürünleri; 9: Sağlık Kurumları İşletmeciliği; 10: Yerel Yönetimler)

Tablo 10’daki sonuçlara göre; öğrencilerin okudukları bölümleri ile girişimcilik düzeyi faktörü (**F=0,582; p>0,05**) arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Tablo 11’de öğrencilerin yaş aralıkları ile girişimcilik düzeyi arasındaki sonuç gösterilmektedir.

Tablo 11: Öğrencilerin Yaş Aralıkları ile Girişimcilik Düzeyi Faktörü Arasındaki Analiz

Faktör		Kareler Toplamı	df	Ort. Karesi	F	Sig.	Anlamlı Fark
Girişimcilik Düzeyi	Gruplar Arasında	21,231	4	5,308	3,582	0,007**	2-3 (0,804)
	Gruplar İçinde	921,586	622	1,482			
	Toplam	942,817	626				

***p < 0,001 **p < 0,01 *p < 0,05

(1: 17-18 arası; 2: 19; 3: 20; 4: 21; 5: 22 ve üzeri)

Tablo 11'deki sonuçlara göre; öğrencilerin yaş aralıkları ile girişimcilik düzeyi faktörü ($F=3,582$; $p<0,05$) arasında anlamlı bir farklılık vardır. **Girişimcilik düzeyi faktörü** ($p=0,003<0,01$) açısından; 19 yaşındaki öğrencilerin 20 yaşındaki öğrencilere oranla daha yüksek olduğu ve girişimci özelliğinin daha fazla olduğu vurgulanmaktadır. Girişimcilik düzeyi faktörü ile öğrencilerin cinsiyetleri (Tablo 12), sınıfları (Tablo 13), öğrenim türü (Tablo 14) ve ders alma durumu (Tablo 15) arasındaki anlamlı farklılıklar **tek örneklem bağımsız t testi** ile tespit edilmiştir. Tablo 12'de öğrencilerin cinsiyetleri ile girişimcilik düzeyi arasındaki sonuç gösterilmektedir.

Tablo 12: Öğrencilerin Cinsiyetleri ile Girişimcilik Düzeyi Faktörü Arasındaki Analiz

Faktör	n	\bar{X}	Ss	t	df	p	
Girişimcilik Düzeyi	Kız	326	3,87	1,082	-1,132	625	0,258
	Erkek	313	2,09	1,018			

Öğrencilerin cinsiyetleri ile girişimcilik düzeyi faktörü ($p=0,258>0,05$) arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Tablo 13'de öğrencilerin sınıfları ile girişimcilik düzeyi arasındaki sonuç gösterilmektedir.

Tablo 13: Öğrencilerin Sınıfları ile Girişimcilik Düzeyi Faktörü Arasındaki Analiz

Faktör	n	\bar{X}	Ss	t	df	p	
Girişimcilik Düzeyi	1. Sınıf	400	3,95	1,006	1,114	625	0,266
	2. Sınıf	227	3,85	1,141			

Öğrencilerin sınıfları ile girişimcilik düzeyi faktörü ($p=0,266>0,05$) arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Tablo 14'de öğrencilerin öğrenim türleri ile girişimcilik düzeyi arasındaki sonuç gösterilmektedir.

Tablo 14: Öğrencilerin Öğrenim Türü ile Girişimcilik Düzeyi Faktörü Arasındaki Analiz

Faktör	n	\bar{X}	Ss	t	df	p	
Girişimcilik Düzeyi	Normal Öğrenim	427	3,95	1,039	1,006	625	0,315
	İkinci Öğrenim	200	3,86	1,095			

Öğrencilerin öğrenim türleri ile girişimcilik düzeyi faktörü ($p=0,315>0,05$) arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Tablo 15'de öğrencilerin Girişimcilik dersini alma durumu ile girişimcilik düzeyi arasındaki sonuç gösterilmektedir.

Tablo 15: Öğrencilerin Ders Alma Durumu ile Girişimcilik Düzeyi Faktörü Arasındaki Analiz

Faktör	n	\bar{X}	Ss	t	df	p	
Girişimcilik Düzeyi	Almadı	466	3,88	1,044	-1,415	625	0,158
	Aldı	161	4,02	1,092			

Öğrencilerin Girişimcilik dersini alma durumu ile girişimcilik düzeyi faktörü ($p=0,158>0,05$) arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Bu araştırma için belirlenen ana ve alt hipotezlerin sonuçlarının derlemesi Tablo 16’da gösterilmektedir.

Tablo 16: Hipotezlerin Derlenmesi

Kod	Alt Hipotezler	Sonuç	Sonuç
H _{A1}	Öğrencilerin betimsel özellikleri ile girişimcilik düzeyi arasında anlamlı bir fark vardır.	-	-
H _{A1.1}	Öğrencilerin okudukları meslek yüksekokulu ile girişimcilik düzeyi arasında anlamlı bir fark vardır.	0,639	Red
H _{A1.2}	Öğrencilerin okudukları bölüm ile girişimcilik düzeyi arasında anlamlı bir fark vardır.	0,675	Red
H _{A1.3}	Öğrencilerin yaş aralıkları ile girişimcilik düzeyi arasında anlamlı bir fark vardır.	0,007	Kabul
H _{A1.4}	Öğrencilerin cinsiyetleri ile girişimcilik düzeyi arasında anlamlı bir fark vardır.	0,258	Red
H _{A1.5}	Öğrencilerin sınıfları ile girişimcilik düzeyi arasında anlamlı bir fark vardır.	0,266	Red
H _{A1.6}	Öğrencilerin öğrenim türü ile girişimcilik düzeyi arasında anlamlı bir fark vardır.	0,315	Red
H _{A2}	Öğrencilerin Girişimcilik dersini alma durumu ile girişimcilik düzeyi arasında anlamlı bir fark vardır.	0,158	Red

SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu çalışmada, önlisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda girişimcilik düzeyi konusuyla ilgili literatür taraması yapılmıştır. Literatür taraması sonucunda rastlanan araştırmaların uygulandığı örneklemere (önlisans, lisans, hem önlisans hem de lisans öğrencileri) göre gruplandırılmıştır. Gruplandırma yapılan araştırmalar ile çalışmanın örnekleme olan “önlisans öğrencileri” arasında benzer ve farklı yönleri olduğu tespit edilmiştir. Uluyol (2013) ve Gümül’ün (2017) araştırmaları ile bu çalışmanın sonuçlarının aynı çıktığı görülmektedir. Rastlanan çalışmalarda girişimcilik düzeyi ile **bilgi yönetimi** (Stella, 2014), **eğitim durumu** (Masakure, 2015), **niyet ve uygulamalı eğitim** (Ananda ve Mukhadis, 2016), **motivasyon** (Marniati, 2016), **kişilik özellikleri** (Türel, 2016), **girişimcilik bilgisi** (İslami vd. 2017), **uygulamalı eğitim** (Mukminna vd., 2017), **beceri özellikleri** (Samsudi vd., 2017), **kariyer yönetimi** (İnce, 2018) ve **girişimcilik bilgisi, yeterliliği, niyeti** (Ni ve Ye, 2018) konularında araştırmalar yapıldığı görülmektedir.

Önlisans öğrencilerinin **girişimcilik düzeyi faktörlerinin belirlenmesi** (Karasakal vd., 2013; Atabay ve Alamur, 2016; Bayraktar ve Karadeniz, 2016; 2017; Mirza ve Dağdeviren, 2016) ve **girişimcilik eğitim modelinin oluşturulması** (Morseli ve Ajello, 2016; Sumaryani, 2018) gibi konularında araştırıldığı görülmektedir.

Çalışmada yapılan analizler sonucunda araştırmaya katılanların merkez meslek yüksekokulunda ve lojistik bölümü öğrencileridir. Cinsiyet dağılımının homojen ve yaş ortalamasının yaklaşık olarak 20 civarında olduğu görülmektedir. Öğrencilerin büyük bir kısmının normal öğrenimde ve 1. sınıfta okumaktadırlar. Son olarak öğrencilerin sadece ¼’ünün Girişimcilik dersini aldıkları görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “girişimcilik düzeyi” ifadelerine vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde; işlerini severek yaptıklarını, kararlarının hayatlarına yön verebileceğine ve işi için zorluklara karşı elinden geleni yapabileceğini belirtmektedirler. Ancak öğrenciler kendi geliştirdiği projeleri başkalarına anlatmama eğilimi göstermektedirler.

Öğrencilerin girişimcilik seviyesi “yüksek girişimcilik” seviyesindedir. Bu bulunan değerler literatür taraması sonucu rastlanan çalışmalardaki değerlerle aynı çıktıyı göstermektedir.

Çalışma için belirlenen hipotezlerden sadece öğrencilerin yaş aralıkları ile girişimcilik düzeyi arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. 19 yaşındaki öğrencilerin 20 yaşındaki öğrencilere oranda girişimcilik düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin; okudukları meslek yüksekokulu, okudukları bölüm, cinsiyetleri, sınıfları, öğrenim türleri ve Girişimcilik dersini alma durumu ile girişimcilik düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirtilmiştir. Son olarak girişimcilik düzeyi konusunun birçok örneklem üzerinde ve diğer konularla ilişkili yapılmasına karşın, bu çalışmanın örnekleme üzerinde yapılmış bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu yönden daha sonra yapılacak çalışmalarda farklı örneklem, konu ve uygulamalı eğitim konusunda çalışmalar yapılabileceği önerisi sunulmaktadır.

KAYNAKÇA

Abishov, N., Yılmaz, Y. ve Seydinbekuli, A. D. (2015). Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinde Ailesel Özelliklerin Etkisi: Ahmet Yesevi Uluslararası Türk- Kazak Üniversitesinde Bir Alan Araştırması. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 3 (6), 43-53.

Akçakanat, T., Mücevher, M. H. ve Çarıkcı, İ. H. (2013). Sözel, Sayısal ve Eşit Ağırlık Bölümlerinde Okuyan Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi: SDÜ Örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16 (2), 137-153.

Aksoy, B., Koçancı, M. ve Namal, M. K. (2019). Girişimcilik Motivasyonu: Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Katılımcıları Örneği. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi-Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 26 (1), 109-129.

Ananda, A. F. ve Mukhadis, A. (2016). Production Unit as Edupreneurship, Cooperation Business and Industrial World with the School for the Development of Vocational Student Entrepreneurship Mindset. *Proceedings of the International Mechanical Engineering and Engineering Education Conferences*, 1778 (1), 030048/1-030048/9.

Atabay, İ. ve Alamur, B. (2016). Review of Entrepreneurship Tendencies of Vocational School Students Studying at Business and Accounting on The Basis of Demographic Variables. *Pressacademia Procedia*, 2 (1), 465-474.

Aytaç, Ö. ve İlhan, S. (2007). Girişimcilik ve Girişimci Kültür: Sosyolojik Bir Perspektif. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (18), 101-120.

Bapur, Ö. (2014). *İnternet Bankacılığında Müşteri Memnuniyeti*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Başar, E., Altın, H. ve Doğan, V. (2013). *Girişimcilik*. 2. Baskı, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Bayraktar, B. ve Karadeniz, G. (2016). Üniversite Gençlerinin Girişimcilik Özelliklerinde Etkili Olan Faktörler. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5 (5), 59-73.

Bayraktar, B. ve Karadeniz, G. (2017). Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Ön Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırmalı Analizi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6 (4), 491-501.

Bilge, H. ve Bal, V. (2012). Girişimcilik Eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (2), 131-148.

Cengiz, R., Serdar, E. ve Konuk, B. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Bilinçli Farkındalık ve Girişimcilik Düzeylerinin İncelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (4), 1320-1328.

Çarıkcı, İ. H. ve Koyuncu, O. (2010). Bireyci-Toplumcu Kültür ve Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişkiyi Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (3), 1-18.

Çeven, S. (2018). Girişimci Sağlığı İle Girişimcilik Düzeyi ve Girişimcilik Eğilimi İlişkisi: Kastamonu'da Bir Ticaret Sektörü Uygulaması. *The International New Issues in Social Sciences*, 6 (2), 31-49.

Demir, H. ve Demiryürek, K. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi: OMÜ Ziraat Fakültesi Örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tarım ve Doğa Dergisi*, 21 (Özel Sayı), 168-176.

Demirel, E. T. Ve Akbıyık, N. (2009). *Girişimcilik Kavramı Ortaya Çıkışı*. Mehmet Dikici ve Ali Aksoy (Ed.), *Girişimcilik ve Küçük İşletmeler içinde* (5-68). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Ekici, E. ve Turan, M. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimi: Planlanmış Davranışlar Teorisi ve Girişimcilik Eğitiminin Rolü. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26 (1), 201-215.

Gül, H. ve Beyşnova, A. (2018). Kontrol Odağı ve Girişimcilik Eğilimi İlişkisi: KTMÜ Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7 (2), 213-234.

Gümül, F., Çalık, A. ve Kurt, H. (2017). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini İncelemeye Yönelik Bir Araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19 (2), 91-107.

Güven, M. (2019). Yönetici Girişimci İlişkilerinin Yönetim Fonksiyonlarına Etkisi: GAP Bölgesinde Bir Uygulama. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (70), 674-68.

Harbi, K. ve Uğurlu, Ö. Y. (2018). Girişimcilik Olgusunun Türk Atasözlerinde İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (41), 128-146.

İnce, F. (2018). Z Kuşağının Girişimcilik Eğilimi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (32), 105-113.

İslami, P. A. F., Elmusyah, H. ve Muladi (2017). Contribution Entrepreneurial Knowledge, Skills Competence, and Self-Efficacy to Student Entrepreneurship Readiness of Multimedia Expertise at Vocational High School in Malang. *Green Construction and Engineering Education for Sustainable Future*, 1887 (1), 020052/1-020052/11.

İşcan, Ö. F. ve Kaygın, E. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (2), 443-462.

Karasakal, N. K., Aksu, B. ve Demircili, E. (2013). Meslek Yüksekokullarındaki Teknik ve Sosyal Program Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Açısından Karşılaştırılarak

Program Türünün Girişimciliği Özendirme ve Girişimcilik Oluşumu Konusunda Bir Etkisinin Olup Olmadığını Tespit Etmeye Yönelik Bir Alan Araştırması. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5 (2), 134-150.

Kendirli, H. Ç. ve Şenöz, Ş. A. (2019). Hizmet Sektöründe Kadın Girişimciler: Çorum Araştırması. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 4 (1), 93-118.

Marangoz, M. ve Aydın, A. E. (2018). Girişimcilik Motivasyonları ve Engellerine İlişkin Algıların Girişimcilik Niyetine Etkisi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 13 (1), 69-78.

Marniati. (2016). Entrepreneurship Motivation of Vocational High School Student. *Proceedings of the International Mechanical Engineering and Engineering Education Conferences*, 1778 (1), 030053/1-030053/8.

Masakure, O. (2015). Education and Entrepreneurship in Canada: Evidence from (Repeated) Cross-Sectional Data. *Education Economics*, 23 (6), 693-712.

Mirza, Ş. ve Dağdeviren, İ. E. (2016). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Eşme Meslek Yüksekokulunda Bir Araştırma. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (5), 82-105.

Morselli, D. ve Ajello, A. (2016). Assessing the Sense of Initiative and Entrepreneurship in Vocational Students Using the European Qualification Framework. *Education + Training*, 58 (7/8), 797-814.

Mukminna, H., Isnandar ve Muladi (2017). Contribution of Student Involvement in Production/ Service Unit and Experience of Industry Practices to Entrepreneurial Attitude and the Impact Entrepreneurship Readiness of Vocational High School Students of Great Malang. *Green Construction and Engineering Education for Sustainable Future*, 1887 (1), 020053/1-020053/15.

Nas, K. ve Temel, V. (2018). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeyleri. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20 (3), 134-144.

Ni, H. ve Ye, Y. (2018). Entrepreneurship Education Matters: Exploring Secondary Vocational School Students' Entrepreneurial Intention in China. *The Asia-Pacific Education Researcher*, 27 (5), 409-418.

Oğlak, A., Yergin, H. ve Özar, Ş. (2019). Yeni Girişimci Desteği Kapsamında Girişimcilik ve Kadın Girişimciliği: Van Örneği. *Journal of Strategic Research in Social Science*, 5 (1), 155-170.

Özcan, B., Çeltek, E. E., Sönmez, N. ve Kırım, B. (2018). Girişimci Kişilik Özelliklerinin ve Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimine Etkisi – Kocaeli Üniversitesi Örneği. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (18. Uluslararası Ekonometri, Yöneylem Araştırması ve İstatistik Sempozyumu Özel Sayısı), 37-54.

Özdemir, A. (2014). *Girişimcilik*. 1. Baskı, Ankara: Gece Kitaplığı Yayıncılık.

Özdemir, A. A. (2014). Kültür, Benlik Saygısı ve Girişimcilik Eğilimi: Amerikan ve Türk Üniversite Öğrencilerinde Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 43 (2), 351-367.

Özdemir, L. (2015a). Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyo-Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20 (1), 41-65.

Özdemir, L. (2015b). Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Öğrencilerinin Sosyotropik-Otonom Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 13 (25), 115-139.

Özgüner, M., Özdemir, A., Saygılı, M. ve Onay, Ö. A. (2017). Kontrol Odağının Girişimcilik Potansiyeline Etkisinde Başarma İhtiyacının Aracılık Rolü. *Türk Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 1-11.

Pan, V. L. ve Akay, C. (2015). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *NWSA-Education Sciences*, 10 (2), 125-138.

Pehlivanoglu, F. ve Kayan, K. (2019). Türkiye’de Girişimcilik Mevcut Durum Analizi ve Çözüm Önerileri. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8 (1), 58-78.

Rantanen, T. ve Toikko, T. (2013). Social Values, Societal Entrepreneurship Attitudes and Entrepreneurial Intention of Young People in the Finnish Welfare State. *Poznań University Of Economics Review*, 13 (1), 7-25.

Samsudi, Widodo, J. ve Margunani (2017). Competence Assessment for Vocational School Students Based on Business and Industry Chamber to Improve Graduate Entrepreneurship. *Engineering International Conference*, 1818 (1), 020048/1-020048/9.

Sarıtaş, A. ve Turan, G. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (1), 147-165.

Solmaz, S. A., Aksoy, Ö., Şengül, S. ve Sarıışık, M. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özelliklerinin Belirlenmesi: Turizm Lisans ve Önlisans Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16 (26), 41-55.

Stella, I. A. (2014). Knowledge Management and Development of Entrepreneurial Skills Among Students in Vocational Technical Institutions in Lagos, Nigeria. *Electronic Journal of Knowledge Management*, 12 (2), 137-147.

Suleymanov, F., Özcan, Y. Ş. ve Genç, K. Y. (2018). Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimindeki Etkisi: Giresun Üniversitesi İşletme Bölümü Lisans Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 4 (8), 34-48.

Sumaryani, S. (2018). Model Development of Production Management Unit to Enhance Entrepreneurship Attitude of Vocational School Students from Fashion Department. *Engineering International Conference*, 1941 (1), 020055/1-020055/8.

Tanrıoğen, A. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. 3. Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık.

Tekin, M. (2014a). *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöneticiliği*. 11. Baskı, Konya: Eralp Yayıncılık.

Tekin, M. (2014b). *Girişimcilik (Hayallerin Gerçeğe Dönüşümü)*. 6. Baskı, Konya: Eralp Yayıncılık.

Tiyek, R. (2018). KOSGEB Girişimcilik Eğitimlerinin Değerlendirilmesi: Kırklareli Örneği. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (16), 54-72.

Tuncer, M. ve Doğan, S. (2018). Girişimcilik Eğiliminde Eğitimin Etkisi: Turizm İşletmeciliği Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Turizm Akademik Dergisi*, 5 (2), 97-108.

Tutar, H. ve Altınkaynak, F. (2014). *Girişimcilik (Temel Girişimcilik ve İş Kurma Süreci)*. 2. Baskı, Ankara: Detay Yayıncılık.

Türel, N. Ş. (2016). The Effect of Personality Traits of the Vocational School Students on Entrepreneurship Dispositions: Example of Isparta Vocational High School. *Journal of Current Researches on Business and Economics*, 6 (2), 117-132.

Türkmen, M. ve İşbilir, U. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyo-Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9 (2), 19-28.

Uluyol, O. (2013). Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi: Gölbaşı Meslek Yüksekokulu Örneği. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (15), 350-372.

Uygun, M. ve Güner, E. (2016a). Girişimcilik Eğiliminin Gelişiminde Girişimcilik Eğitiminin Rolü. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5 (5), 37-57.

Uygun, M. ve Güner, E. (2016b). Gençlerin Girişimcilik Eğilimlerinde Girişimci ve Girişimcilik Algılarının Rolü. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8 (3), 55-66.

Uygun, M., Mete, S. ve Güner, E. (2012). Genç Girişimci Adayların Girişimcilik Eğilimi ve Girişimcilik Özellikleri Arasındaki İlişkiler. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4 (2), 145-156.

Yılmaz, C., Urdaletova, A., Özdil, T. ve Tolun, B. Ç. (2018). Girişimcilik Dersinin Kırgızistan ve Türkiye'deki Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi-Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 25 (3), 655-675.

Yılmaz, E. ve Sünbül, A. M. (2009). Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 195-203.